UCLA

Archive of the Yiddish Literary Journal Kheshbn

Title
Sholem Aleichem in English / Sholem Aleykhem In English

Permalink
https://escholarship.org/uc/item/8sr0b30k

Journal
Archive of the Yiddish Literary Journal Kheshbn, 4(1)

Author
Schwartz / Shvarts, Morris / Moris

Publication Date
1953

Copyright Information
Copyright 1953 by the author(s). All rights reserved unless otherwise indicated. Contact the author(s) for any necessary permissions. Learn more at https://escholarship.org/terms

Peer reviewed

eScholarship.org Powered by the California Digital Library
University of California

שלום עליכם אין ענגליש

פון מאָרים שוואַרץ

די גרויסע וועלטלעכע שרייבער וועלכע ווערן איבערזעצט אין אַלערליי
לשונות פאַרלירן ווינציק פון דעם אָריגינאַל.
ווען מ׳לייענט שעקספּירס ווערק איבערזעצט אין דייטש פון די ברידער
שלעגעל, מיינט מען אַז זיי זענען געשריבן געוואָרן אָריגינעל אין דער
שפּראַך. אַזוי איז מיט טאָלסטאָי, דאָסטאָיעווסקי, גאָרקי, טורגעניעוו, גאָגאָל,
מאָפּאַסאַן, וויקטאָר הוגאָ, זאָלאַ, לאָפּע דאַוועגאַ, און הונדערטער אַנדערע דיכ־
טער און דראַמאַטורגן וועלכע זענען אַנערקענט אַלס אמת עכטע טאַלאַנטן.
דאָס אייגענע קאָנען מיר זאָגן וועגן שלום עליכם, דעם גרויסן מייסטער
פון עכט יידישן הומאָר.

דער יונגער ענגליש ריידנדיקער עולם, וועלכער האָט געזען און האַרציק
געלאַכט ביי דער פאָרשטעלונג פון „שווער צו זיין אַ ייד", האָבן נישט געפילט
אַז דאָס איז אַן איבערזעצונג. ס׳איז כמעט גאָרנישט פאַרלוירן געוואָרן פון
דעם גין־גאָלדענעם הומאָר — סיי אין דיאַלאָג, סיי אין דער אַקציע. דאָס ווייזט
אונדז ווי גערעכט ס׳איז געווען דער גיניאַלער אמעריקאַנער הומאָריסט מאַרק
טוועין, ווען ער האָט באַגריסט שלום עליכם דעם חשובן גאַסט וועלכער איז
געקומען קיין אַמעריקע.
מאַרק טוועין האָט געזאָגט: „איך וואָלט געווען גליקלעך גערופן צו ווערן
דער אַמעריקאַנער שלום עליכם".
און טאַקע ווייל „שווער צו זיין אַ ייד" האָט געבראַכט אין טעאַטער גאַנצע
משפחות מיט די אייניקלעך אפילו, ווייל זיי האָבן אַלע געקענט פאַרשטיין שלום
עליכם׳ן אין ענגליש, און טאַקע ווייל דער עולם פון לאָס אַנגעלעס האָט
אַזוי פיין אָפּגעשאַצט די פאָרשטעלונג און דאָס שפּילן פון די אַקטיאָרן, האָב
איך באַשלאָסן צו עפענען דעם צווייטן סעזאָן (דעם זעקסטן אָקטאָבער) מיט
נאָך אַ פּראַכטפולער קאָמעדי פון אונדזער שלום עליכם — „מיסטער בלאַנקס
פאַמיליע"", אַ נייע ענגלישע ווערסיע פון דעם גאָר פיינעם ענגלישן שרייבער
סעמועל רודענס.

די קאָמעדי שפּרודלט מיט האַרציקן הומאָר, און די כאַראַקטערן זיינען
עכטע שלום עליכם טיפּן. איך בין נישט קיין נביא, נאָר איך גלויב אַז די
קאָמעדי דאַרף נאָך מער געפעלן דעם אַמעריקאַנער עולם, ווייל דאָ מישט זיך
נישט אַריין קיין פּראָבלעמען פון ייד און קריסט ווי ביי „שווער צו זיין אַ ייד"".
דער סיוויק טעאַטער איז אַ זעלטענער בנין מיט אַ פּראַכטפולער בינע,
און אין אַ געגנט וואָס איז נאָענט פאַר אַלע. דער טעאַטער האָט בלויז אַן
אָרקעסטער (נישטאָ קיין באַלקאָן) און יעדער איז נאָענט צו דער בינע, אַזוי
אַז קיין וואָרט און קיין אויסדרוק ווערט ניט פאַרלוירן.
איך ווייס אַז די מיטגלידער פון קולטור קלוב זיינען יידישיסטן, פּונקט
ווי איך, אָבער זיי ווייסן אויך אַז איך האָב 31 יאָר געקעמפט אויפצוהאַלטן דעם
קונסט טעאַטער, נאָר די אומשטענדן ביים יידישן טעאַטער האָבן געפירט דערצו
אַז די טירן זאָלן געשלאָסן ווערן.

איך האָב געבראַכט קיין לאָס אַנגעלעס די גרעסטע אויפפירונגען אין
בילטמאָר טעאַטער ווי: יאָשע קאַלב, ברידער אשכנזי, שיילאָק און זיין טאָכ־
טער, הירשל אסטראָפּאָליער, שבתי צבי, און אַנדערע גרויסע ווערק — אָבער
די פאַרלוסטן זענען תמיד געווען גרויסע. דער יונגער עולם וועלכער איז
געקומען זען אויף ענגליש „שווער צו זיין אַ ייד" איז נישט געקומען.
איך בין זיכער אַז ווען די מיטגלידער פון קולטור קלוב וועלן ברענגען
זייערע קינדער און אייניקלעך צו זען שלום עליכם׳ס „מר. בלאַנקס פאַמיליע".
וועלן זיי פאַרשטיין ווי אַזוי עכטער יידישער הומאָר ווערט נישט פאַרלוירן
אפילו ווען מ׳שפּילט שלום עליכם אויף ענגליש. די קינדער און אייניקלעך
ווערן נאָענטער צו זייערע עלטערן און צו זייערע משפחות.

„בראַנדעיס קעמפּ אינסטיטוט"

פֿון ר. בן־אַרי

„בראַנדעיס יוטה פֿאַונדיישאָן" ווערט היינטיקן יאָר בר־מצוה. וועט זיין אינטערעסאַנט בקיצור איבערגעבן פֿאָלגנדע פֿאַקטן:

דער פֿאַרשטאָרבענער ריכטער פֿון העכסטן געריכט, לואיס ד. בראַנדעיס, עה"ש, אַ קאָמבינאַציע פֿון אַ שטאָלצן אמעריקאַנער און שטאָלצן יידן, האָט אַרויס־געלאָזט אַ לאָזונג: כדי צו זיין אַ בעסערער אמעריקאַנער, דאַרף מען אויך זיין אַ בעסערער ייד.

בראַנדעיס האָט געזען די גרויסקייט פֿון אַמעריקע ניט אין דער פֿאַרשמעל־צונג נאָר דוקא אין דער אַנטוויקלונג פֿון יעדער קולטור.

אַלס נאָכפֿאָלגער פֿון דער אידייע האָט דר. שלמה באַרדין געגרינדעט די בראַנדעיס קעמפּס איבערן לאַנד, אין נויאָרק, אין נאָרט קאַראָליינע, און דער גרעסטער און אינטענסיווסטער צווישן זיי דאָ אין סאַנטאַ סוזאַנאַ, קאַליפֿאָרניע.

יעדן זומער ווערט אין יעדן קעמפּ איבערן לאַנד אויסגעקליבן הונדערטער יוגנטלעכע פֿון די קאַלעדזשעס, אוניווערסיטעטן וואָס ווערן רעקאָמענדירט פֿון קולטור אינסטיטוציעס פֿאַר סקאַלערשיפּס, יעדע גרופּע פֿון 100 קריגט 4 וואָכן צייט אין קעמפּ.

אין קעמפּ ווערן געגעבן אינסטרוקציע קורסן אין יידישער געשיכטע, יידיש לעבן, מוזיק, דראַמע, טענץ, אַלע פּראָגראַמען ווערן געגעבן אין ענגליש. עס ווערן אויך געגעבן קורסן אין העברעאיש, קיין תקופה פֿון יידישן לעבן ווערט ניט דורכגעלאָזט.

מ'לייענט פּאָעמען פֿון ביאַליק, שניאור, עס ווערן אויפֿגעפֿירט דראַמען פֿון לייוויק, פּינסקי, עס ווערן געגעבן אָוונטן פֿון תנ"ך, פּרץ, רמב"ם, וואָס מייקל בלענקפֿאָרד (אויטאָר פֿון „דזשאָנגל") האָט צוגעגרייט פֿאַר בראַנדעיס און „הלל". דער פּראָצעס פֿון דערציאונג גייט פּאַראַלעל מיט די לעקציעס, דראַמע, געזאַנג, א. א. וו.

טויזנטער היימען ווערן באַרייכערט דורך געזאַנג, אין יידיש און העברע־איש, דער מייסטער פֿון געזאַנג איז מאַקס העלפּמאַן, אַן אויסגעצייכנטער פּעדאַגאָג. די אַמעריקאַנער יידישע יוגנט זאַפּט עס איין און ברענגט עס צו זיך אַהיים און אין זיין סביבה.

אָט אַזוי אַנטוויקלט זיך אַ יידיש קולטור געזעלשאַפֿטלעכע אינסטיטוציע אין קאַליפֿאָרניע, דער צווייטער גרעסטער יידישער יישוב אין אַמעריקע.

דאָס באַווייזט אַז די יידישע יוגנט אין אַמעריקע וויל קומען צום אייגענעם קוואַל, זי קריגט אַ באַגייסטערטן צוגאַנג און פֿירט די יוגנט, דעם יידישן יונגן מענטשן אָנצוגיין ווייטער צו אַן המשך פֿון אַ יידישן אמעריקאַנעם קולטור לעבן.

משה מלמד ווערט אַ תושב אין לאָס אַנגעלעס

דער באַקאַנטער יידישער שריפֿטשטעלער משה מלמד און זיין חשוב'ע פֿרוי, מרים, זיינען היינטיקן יאָר געוואָרן תושבים אין לאָס אַנגעלעס, וואו עס וואוינען שוין אַ לאַנגע צייט זייערע קינדער: אַדוואָקאַט דניאל מלמד און אַ טאָכטער שרה'לע, די פֿרוי פֿון דעם באַרימטן סימפֿאָנישן קאָנדוקטאָר אייזלער סאָלאָמאָן.

משה מלמד איז דער אויטאָר פֿון אַ נאָוועלע „אַ רגע גליק", און אַ בוך דערציילונגען. ער איז יאָרנלאַנג געווען רעדאַקטאָר און מיטאַרבעטער פֿון דער „פֿילאַדעלפֿיער יידישע וועלט", האָט אויך געשריבן ראָמאַנען פֿאַרן „פֿאָרווערטס" און „טאָג".

„חשבון" באַגריסט די מלמדס און ווינטשט זיי, אַז זיי זאָלן דאָ געפֿינען געזונט און רו, זיי זאָלן קאָנען צוטראָגן צו דער פֿאַרשענערונג פֿון דעם היגן געזעלשאַפֿטלעכן קולטור לעבן.